

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Φωτογραφία του Shahin Khalaji.

«Και πρώτα απ' όλα, τι εννοούμε λέγοντας παιδεία;»**Δύο «έφηβα γεράκια» [1] μας απαντούν.**

«Και πρώτα απ' όλα, τι εννοούμε λέγοντας παιδεία; Την πληροφορία, την τεχνική, το δίπλωμα εξειδίκευσης που εξασφαλίζει γάμο, αυτοκίνητο κι ακίνητο, με πληρωμή την πλήρη υποταγή του εξασφαλισθέντος ή την πνευματική και ψυχική διάπλαση ενός ελεύθερου ανθρώπου, με τεχνική αναθεώρησης κι ονειρικής δομής, με αγωνία απελευθέρωσης και με διαθέσεις μιας ιπτάμενης φυγής προς τ' άστρα;

Αυτή τη δεύτερη παιδεία την αποκρύπτουν και δεν την δίνουν δωρεάν, γιατί δεν συντηρεί και δεν υπηρετεί συστήματα. Αντίθετα, τα ελέγχει, τα αναθεωρεί και τα αποδυναμώνει.»[2].

Μάνος Χατζιδάκις

Συνέντευξη:

**Θαλασσιά
Αντωνοπούλου**

Δανειζόμενοι αυτά τα λόγια του Μάνου Χατζιδάκι, ξεκινάμε την καινούργια ενότητα του περιοδικού μας «Και πρώτα απ' όλα, τι εννοούμε λέγοντας παιδεία;», αφιερωμένη στην καλλιτεχνική και μουσική εκπαίδευση. Ποια θα είναι η «αρχή του νήματος» με την οποία θα ξετυλίξουμε ένα τόσο σημαντικό ζήτημα; Μα φυσικά, συζητώντας με τους «πρωταγωνιστές» της παιδείας: τους μαθητές. Έχουμε λοιπόν τη χαρά να μιλήσουμε με την Κωνσταντίνα Κατσιάρη, μαθήτρια της Γ' Λυκείου και πρόεδρο του 15μελούς μαθητικού συμβουλίου στο Καλλιτεχνικό Σχολείο Περιστερίου και τη Λάιλα Ελφάρ Πατούνα, μαθήτρια της Α' Λυκείου και μέλος του 15μελούς μαθητικού συμβουλίου, στο Μουσικό Σχολείο Ιλίου. Μια συζήτηση που μας γεμίζει αισιοδοξία για τη νέα γενιά καλλιτεχνών που σκέφτεται, ονειρεύεται και διεκδικεί το δικαίωμά της στη μόρφωση και την

τέχνη. Μια συζήτηση με δύο «έφηβα γεράκια» που μέσα σε αυτή τη δύσκολη περίοδο που διανύουμε οι καλλιτέχνες - και όχι μόνο - μας κάνει αυτόματα να σκεφτούμε του στίχους τους ομώνυμου τραγουδιού: *Κράτα ρε φίλε γερά!*

Θ.Α.: Από ποια ηλικία ασχολείστε με την τέχνη; Είχατε κάποιες επιρροές; Για παράδειγμα από την οικογένειά σας...

Κωνστανίνα Κατσιάρη: Η αλήθεια είναι ότι η τέχνη υπάρχει στην ζωή μου από όσο θυμάμαι τον εαυτό μου. Ένας μεγάλος αριθμός των συγγενών μου είναι μουσικοί και συνεπώς ήταν σύνηθες να μαζευόμαστε - στο σπίτι του θείου μου συγκεκριμένα - για να παίξουμε μουσική. Επίσης, η μαμά μου πήγαινε κάθε Σάββατο εμένα και την αδελφή μου στο θέατρο· έξοδος που αποτελούσε την καλύτερη στιγμή κάθε επταημέρου. Γενικά, πιστεύω ότι η τέχνη είναι παντού γύρω μας σε διάφορες εκφάνσεις της. Αρκεί να είσαι παρατηρητικός με τον κόσμο ώστε να την εντοπίσεις, να έχεις της κεραίες σου ανοιχτές. Εγώ, λοιπόν, από μικρή προσπαθούσα να «βλέπω» και όχι να «κοιτάω» απλά, κάτι που ακόμα με απασχολεί.

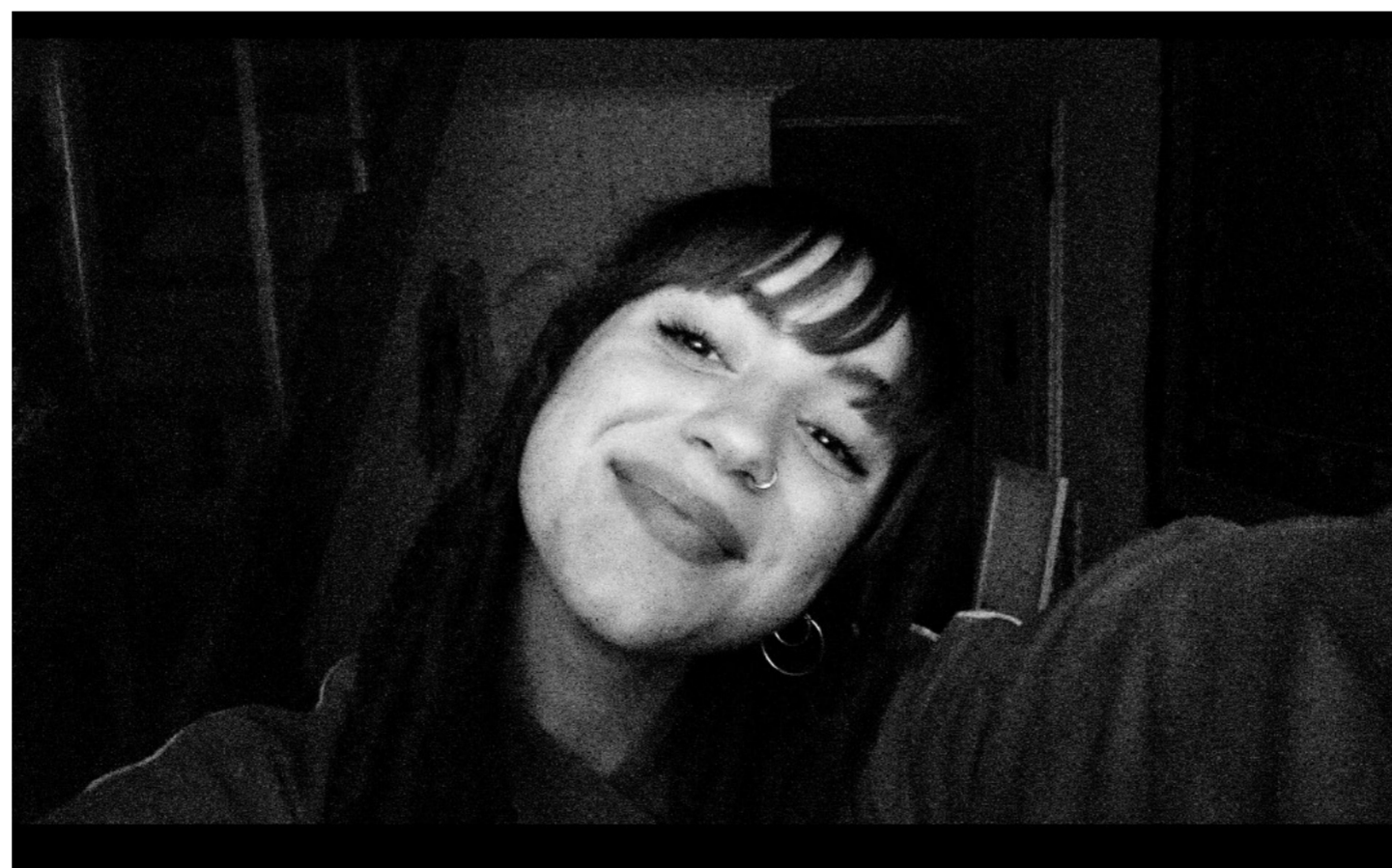
Λάιλα Ελφάρ Πατούνα: Η μουσική υπήρχε πάντα στη ζωή μου. Από μικρό παιδί, με θυμάμαι να τραγουδάω ή να κάνω πως παίζω κάποιο όργανο ακούγοντας τη μουσική που έβαζαν οι γονείς μου. Έτσι, βλέποντας οι δικοί μου ότι μου αρέσει όλο αυτό, με γράψανε σε μαθήματα αρμονίου. Ξεκίνησα λοιπόν, στην τρίτη δημοτικού τα μαθήματα και όλο αυτό με απορρόφησε. Έλεγα: Ουάου, πώς γίνεται, πατώντας λίγα πλήκτρα, να παίζεις μουσική; Αλλά το καλύτερο ήταν ότι ο θείος μου ήταν σε μια μπάντα και κάνανε μικρά λάιβ, οπότε, μπορούσα πολύ συχνά να πηγαίνω, να τον βλέπω να τραγουδάει και μου άρεσε πάρα πολύ. Έτσι, το πρώτο μου όνειρο ήταν να γίνω τραγουδίστρια.

Θ.Α.: Πώς πήρατε την απόφαση να πάτε σε μουσικό και σε καλλιτεχνικό σχολείο, αντίστοιχα ;

Λ.Ε.Π.: Γράφτηκα στη χορωδία του σχολείου μου όπου γνώρισα πολλά παιδιά

που ήθελαν να πάνε στο μουσικό σχολείο. Μου μπήκε και εμένα η ιδέα ότι: Να! Υπάρχει σχολείο που μπορεί να σε βοηθήσει πάρα πολύ σε ότι αφορά στη μουσική - το τραγούδι, τα όργανα, και τη θεωρία της μουσικής! Ξεκίνησα, λοιπόν, μαθήματα προετοιμασίας για να μπω στο μουσικό σχολείο και πέρασα!

Κ.Κ.: Στο καλλιτεχνικό σχολείο έδωσα εξετάσεις γιατί είχα την ανάγκη να βρω παιδιά που ήθελαν να ενεργοποιήσουν το μικρόβιο που όλοι, με τον έναν ή τον άλλον τρόπο έχουμε: αυτό της ευαισθησίας και της δημιουργίας. Όποια και αν είναι η επαγγελματική επιλογή ένας νέου - σχετική με την τέχνη ή όχι - η φοίτηση σε καλλιτεχνικό σχολείο θα τον γεμίσει ερεθίσματα που σίγουρα θα συμβάλλουν θετικά στην μετέπειτα πορεία του, προσωπική και επαγγελματική. Βέβαια, θα ήθελα να επισημάνω ότι δεν ακυρώνω τα υπόλοιπα γενικά σχολεία, ούτε τα διαχωρίζω από το δικό μου. Αναγνωρίζω ότι δύσκολα έχουν την δυνατότητα να εμπλέξουν τις τέχνες στο πρόγραμμα σπουδών καθώς υποχρηματοδοτούνται και ο ρυθμός για την κάλυψη της ύλης είναι ιλιγγιώδης. Αντίστοιχα, και εμείς αντιμετωπίζουμε προβλήματα στην διεξαγωγή των καλλιτεχνικών ή μη μαθημάτων, καθώς οι όροι που γίνονται είναι, με κρατική ευθύνη, άθλιοι. Τα θετικά των καλλιτεχνών σχολείων δεν θα έπρεπε να είναι προνόμιο μόνο κάποιων τυχερών παιδιών που πέρασαν εξετάσεις. Όλοι έχουμε δικαίωμα στην τέχνη και αυτό θα έπρεπε να προάγει το σχολείο.

Κωνσταντίνα Κατσιάρη

Θ.Α.: Πείτε μας λίγα λόγια για το είδος της τέχνης με το οποίο ασχολείστε...

Λ.Ε.Π.: Στο μουσικό σχολείο μπήκα για να μάθω φλάουτο και πιάνο. Μόλις ξεκίνησα τα μαθήματα μου ανοίχτηκαν ορίζοντες για πολλά είδη μουσικής σε σχέση με το φλάουτο και αυτό με εξέπληξε. Δηλαδή μπήκα στην κλασική ορχήστρα παίζοντας φλάουτο αλλά και στην παραδοσιακή. Αλλά το αγαπημένο μου ήταν η τζαζ. Γιατί μπορεί το φλάουτο να ακούγεται «στεγνό», συγκριτικά με το σαξόφωνο, ας πούμε, που είναι ένα από τα βασικά όργανα της τζαζ, αλλά μου άρεσε τόσο πολύ να παίζω, που δεν με ένοιαζε και τόσο.

Κ.Κ.: Εγώ ασχολούμαι με το θέατρο και τον κινηματογράφο. Αυτή την κατεύθυνση έχω ακολουθήσει και στο καλλιτεχνικό σχολείο. Γοητεύομαι από την υποκριτική γιατί, αν και δεν πιστεύω ότι «ο ηθοποιός είναι φως», στηρίζω ότι «ο ηθοποιός είναι στο φως». Δεν μπορεί δηλαδή να είναι αποκομμένος από την κοινωνία, στο σκοτάδι. Δεν αντιστοιχίζω το φως με την χαρά, αλλά με την αλήθεια. Η παρατήρηση είναι ο οδηγός για την φωτεινή πλευρά και η εμπλοκή - το γνωστό «σε σχέση με» - είναι εργαλείο ανεκτίμητο που χαρίζει στον ηθοποιό προσωπική διαδρομή και εξερεύνηση. Αγαπάω πολύ τους ανθρώπους, ειδικά όταν λειτουργούν ομαδικά, για αυτό κάνω θέατρο.

Θ.Α.: Ποιες είναι οι σπουδές που θέλετε να ακολουθήσετε; Σας φοβίζει ότι ο καλλιτεχνικός κλάδος συνδέεται - ας μη γελιόμαστε - με τη δυσκολία βιοπορισμού;

Κ.Κ.: Ο στόχος μου είναι να περάσω σε δραματική σχολή. Γνωρίζω καλά ότι οι καλλιτέχνες συχνά αντιμετωπίζονται ως χομπίστες και οι οικονομικές απολαβές, πολλές φορές, δεν είναι αρκετές ούτε για την κάλυψη των βασικών αναγκών τους. Το τελευταίο διάστημα με το απαράδεκτο Προεδρικό Διάταγμα 85/2022, που εξισώνει τα πτυχία των καλλιτεχνών με απολυτήριο λυκείου οξύνεται ακόμα πιο πολύ η υποβάθμιση των καλλιτεχνικών σπουδών. Παρόλα αυτά, γνωρίζω καλά επίσης ότι το φαινόμενο που περιγράφω αφορά την πλειοψηφία των επαγγελματιών, αφού η ανεργία «τσακίζει κόκαλα» συνολικά, οι μισθοί

ολοένα και λιγοστεύουν, οι συλλογικές συμβάσεις είναι ανύπαρκτες σε αρκετούς εργασιακούς χώρους, τα αντεργατικά νομοσχέδια περνάνε το ένα μετά το άλλο, ανεξάρτητα κυβέρνησης. Επιλέγω λοιπόν, να μην συμβιβαστώ με τίποτα λιγότερο από αυτό που θέλω πραγματικά και αν ποτέ δυσκολέψουν τα πράγματα θα είμαι στην πρώτη γραμμή του αγώνα μαζί με τους συναδέλφους μου, όπως θα έκανα σε οποιονδήποτε εργασιακό χώρο και να βρισκόμουν, αν χρειαζόταν. Οι εργαζόμενοι πρέπει να είναι ενωμένοι γιατί αυτή είναι η δύναμή τους: η συσπείρωση, η οργάνωση.

Λ.Ε.Π.: Για σπουδές σκέφτομαι για διατροφολογία ή βιολογία· δηλαδή, κυρίως τομείς που θέλουν έρευνα. Φυσικά, θα ήθελα να σπουδάσω μουσικολογία και να γίνω μουσικός αλλά φοβάμαι πως δεν θα μπορώ να βιοποριστώ. Γιατί, είτε καθηγήτρια κάποιου οργάνου ή φωνητικής θα πρέπει να γίνω, είτε κάποια μεγάλη καλλιτέχνιδα, κάτι που είναι πολύ δύσκολο και με τρομάζει. Διότι στο σύστημα που ζούμε δεν υπάρχει δυστυχώς χώρος για όλους τους μουσικούς και του καλλιτέχνες.

Θ.Α.: Το αγαπημένο σας μάθημα, ποιο είναι;

Κ.Κ.: Η αλήθεια είναι ότι συνολικά μ' αρέσουν πολύ τα μαθήματα κατεύθυνσης και οι καθηγητές μου είναι μεταδοτικοί και με όρεξη ως επί το πλείστον. Ιδιαίτερη αγάπη έχω, βέβαια, στο μάθημα του κινηματογράφου και του ντοκιμαντέρ που έχω εξαιρετικούς καθηγητές και καταξιωμένους επαγγελματίες του χώρου: τον κ. Νίκο Απειρανθήτη και την κα Μαρία Λάφη. Στο σχολείο πήγα αποκλειστικά για το θέατρο στην πρώτη γυμνασίου και αυτοί οι δύο άνθρωποι μου γνώρισαν τον κόσμο του σινεμά και τον αγάπησα. Τους ευχαριστώ πολύ για αυτό, λοιπόν!

Λ.Ε.Π.: Τα αγαπημένα μου μαθήματα είναι η χημεία, η βιολογία και το φλάουτο. Κυρίως γιατί τα βρίσκω πολύ ενδιαφέροντα. Η χημεία και η βιολογία είναι πολύ ωραία γιατί παρατηρώ πράγματα όπου γίνονται στο σώμα μου και στον κόσμο ενώ το φλάουτο επειδή μου αρέσουν πάρα πολύ τα μουσικά έργα που παίζω.

Θ.Α.: Ως μαθήτριες που φοιτούν σε μουσικό και καλλιτεχνικό σχολείο, φαντάζομαι έχετε ένα πολύ πιεσμένο πρόγραμμα... Περιγράψτε μας μια τυπική, καθημερινή σας μέρα.

Λ.Ε.Π.: Το σχολείο μου επειδή είναι σε άλλη περιοχή έρχεται πούλμαν κοντά στο σπίτι όπου με πηγαίνει εκεί. Αυτό σημαίνει ότι ξυπνάω πολύ νωρίς για να είμαι στη στάση στις 7:20 π.μ. . Φτάνουμε στο χώρο και αποχωρούμε στις 3:15 μ.μ. αλλά στο σπίτι μου φτάνω κατά τις 4 μ.μ.. Προλαβαίνω στα γρήγορα να φτιάξω κάτι να φάω και κατευθείαν πάω για μάθημα στο φροντιστήριο όπου ξεκινάει στις 4:40 μ.μ. και τελειώνει στις 8 μ.μ. . Ύστερα γυρνάω στο σπίτι μου και διαβάζω τα μαθήματα της επόμενης μέρας.

Κ.Κ.: Το πρόγραμμα πράγματι είναι πολύ απαιτητικό καθώς τα ωράρια του σχολείου είναι διευρυμένα. Μια τυπική μέρα μου ξεκινά στις 6:30 π.μ. Παίρνω το σχολικό πούλμαν στις 7:00 π.μ. και φτάνω στο σχολείο στις 8:00 π.μ.. Το σχόλασμα είναι στις 3:00 μ.μ. και φτάνω σπίτι με το σχολικό στις 4:00 μ.μ.. Στο

Στο σπίτι, διαβάζω για το σχολείο και για τα μαθήματα που κάνω για την εισαγωγή μου στη δραματική σχολή. Υπάρχουν μέρες που έχω μαθήματα - φωνητική, θέατρο, χορό - και τα σαββατοκύριακα δουλεύω για να βοηθάω και τους δικούς μου οικονομικά. Το πρόγραμμα μου είναι δύσκολο αλλά δεν είμαι η μόνη που ζω σε τέτοιους ρυθμούς. Το σύνολο των μαθητών τρέχουν από το σχολείο, στο φροντιστήριο και από εκεί, στο σπίτι για διάβασμα, χωρίς καθόλου χρόνο για τον εαυτό τους. Το σύστημα θέλει καλούς παπαγάλους, μαθητές-μηχανές, ακούραστους. Γι' αυτό, δεν πρέπει να συνηθίζουμε σε αυτή την βαρβαρότητα. Σίγουρα, χρειάζεται προσωπική προσπάθεια για να επιτευχθούν οι στόχοι μας, η εισαγωγή μας στα πανεπιστήμια, αλλά ας φροντίσουμε αυτήν την διαδικασία να μην την κάνουμε σκυφτοί και απομονωμένοι.

Θ.Α.: Μιας και βρισκόμαστε σε περίοδο εξετάσεων, φαντάζομαι το άγχος είναι σε μόνιμη βάση...

Κ.Κ.: Το άγχος για τις εξετάσεις είναι σε μόνιμη βάση γιατί πλέον το σχολείο είναι «εξεταστικό κέντρο». Από την αρχή της χρονιάς, χάσαμε πολλές διδακτικές ώρες λόγω κενών σε καθηγητές, η εξεταστέα ύλη είναι ατελείωτη, η εισαγωγή στις σχολές έχει γίνει ακόμα πιο δύσκολη σύμφωνα και με τα νομοσχέδια που έχουν περαστεί τα τελευταία χρόνια, με την Ελάχιστη Βάση Εισαγωγής να είναι το καλύτερο παράδειγμα αυτού. Εγώ που θέλω να περάσω σε δραματική σχολή, πληρώνω τα μαθήματα για την προετοιμασία, όπως κάνουν και οι συμμαθητές μου που θέλουν να περάσουν μέσω Πανελληνίων στις πανεπιστημιακές σχολές. Επειδή, λοιπόν, λόγω των κοινωνικοπολιτικών εξελίξεων και της ακρίβειας, οι γονείς μας δυσκολεύονται να τα βγάλουν πέρα, καταλαβαίνετε, ότι αυτά είναι έξοδα που κάποιοι δεν έχουν την δυνατότητα να κάνουν. Με αγχώνει λοιπόν αυτή η κατάσταση, ναι. Το οικονομικό, η ενδεχόμενη αποτυχία που θα βάλει την οικογένειά μου σε νέο κύκλο εξόδων για να ξαναδώσω τις εξετάσεις, οι συνθήκες συνολικά...

Λ.Ε.Π.: Υπάρχει μόνιμο άγχος για τις εξετάσεις γιατί δίνουμε πάρα πολλά μαθήματα, όχι μόνο γενικής παιδείας αλλά και μουσικά. Οπότε, το άγχος είναι διπλάσιο. Επίσης, στα μουσικά και καλλιτεχνικά σχολεία δεν μας αναγνωρίζονται τα μαθήματα που κάνουμε όλα αυτά τα χρόνια στο σχολείο. Αυτό προσθέτει παραπάνω άγχος γιατί είναι σαν να ξεκινάμε από το μηδέν ενώ όλοι μας αγαπάμε τη μουσική και έχουμε πάρει ήδη γνώσεις. Αυτός είναι και ένας λόγος που μας αποθαρρύνει να συνεχίσουμε. Όμως η μουσική, όπως και γενικά οι τέχνες, είναι κομμάτι της ζωής όλων μας ανεξάρτητα αν ασχολείται κάποιος με αυτό. Κάθε στιγμή στη ζωή του ανθρώπου συνδυάζεται με τη μουσική. Είναι τρόπος έκφρασης, εκδήλωσης των συναισθημάτων μας. Γι' αυτό δεν θα έπρεπε να είναι ευκαιρία μόνο για κάποιους. Θα έπρεπε όλα τα παιδιά να έχουμε πρόσβαση και αντίστοιχα να δίνονται χρήματα στους εργαζόμενους αυτού του κλάδου, γιατί βοηθούν στην ανάπτυξη και καλλιεργούν την

προσωπικότητα όλων των ανθρώπων.

Θ.Α.: Όπως ανέφερε και η Λάιλα, οι σπουδές σας δεν αναγνωρίζονται. Πώς νιώθετε γι' αυτό;

Λ.Ε.Π.: Μετά από έξι χρόνια που κάνεις όλα αυτά, οι σπουδές δεν αναγνωρίζονται. Δηλαδή, όλος ο κόπος που έκανα όλα αυτά τα χρόνια, πάει χαμένος. Αλλά αν δε θέλω να πάει χαμένος, μετά το σχολείο, μπορώ να πάω σε κάποιο ωδείο και να «τα σκάσω» για να πάρω πτυχίο, ενώ αυτό θα έπρεπε να είναι δωρεάν...

Κ.Κ.: Οι σπουδές μας, πράγματι, δεν είναι αναγνωρίσιμες και αυτό είναι κάτι που διαχρονικά μας απασχολεί μαθητές, εκπαιδευτικούς και συλλόγους γονέων. Τα καλλιτεχνικά σχολεία κινητοποιούμαστε σε συχνή βάση, αφού οι ελλείψεις είναι αμέτρητες. Ένα αίτημά μας λοιπόν, που δεν λείπει ποτέ, είναι η αναγνώριση του επιπέδου σπουδών μας, καθώς έξι χρόνια διδασκόμαστε τα μαθήματα των καλλιτεχνικών μας κατευθύνσεων, η εισαγωγή μας στα σχολεία γίνεται με εξετάσεις και παρ' όλα αυτά, όλα τα παραπάνω δεν φαίνονται - δεν μετράνε πουθενά. Η παιδεία υποβαθμίζεται με κάθε τρόπο και υποχρηματοδοτείται, το ίδιο συμβαίνει και στην τέχνη. Συνεπώς, τα καλλιτεχνικά σχολεία δεν θα μπορούσαν να αποτελούν εξαίρεση των απαράδεκτων πολιτικών αποφάσεων που σχετίζονται με την παιδεία. Όλοι οι μαθητές και τα σχολεία μας επηρεαζόμαστε αρνητικά από αυτές αλλά και όλοι μαζί θα απαντήσουμε με αγώνα σε αυτήν την εξαθλίωση, όπως έτσι και αλλιώς ήδη κάνουμε.

Θ.Α.: Κωνσταντίνα μίλησες προηγουμένως για τις ελλείψεις που υπάρχουν στο εκπαιδευτικό προσωπικό. Θα μας δώσετε μια εικόνα της κατάστασης που βιώνετε;

Κ.Κ.: Τα καλλιτεχνικά σχολεία έχουν αρκετές ελλείψεις. Συγκεκριμένα, υπάρχουν κάθε χρόνο, εκπαιδευτικά κενά μέχρι και τον Ιανουάριο, ενώ δεν

γίνεται ούτε λόγος για μόνιμους διορισμούς των καθηγητών ειδικοτήτων. Επιπλέον, δεν υπάρχουν κατάλληλες κτιριακές υποδομές και υλικοτεχνικός εξοπλισμός για την διεξαγωγή των καλλιτεχνικών μαθημάτων. Για όλα τα παραπάνω παλεύουμε διαχρονικά τα καλλιτεχνικά σχολεία, συσπειρώνομαστε και διαμαρτυρόμαστε με τα έργα μας, με τα δρώμενα μας και τις χορογραφίες μας. Έχουμε στο πλευρό μας τους συλλόγους γονέων και τους καθηγητές μας και οργανώνουμε καλλιτεχνικές διαμαρτυρίες. Είμαστε όλοι μαζί σε αυτόν τον αγώνα και δεν θα σταματήσουμε μέχρι να δικαιωθούμε.

Λ.Ε.Π.: Δυστυχώς, στο σχολείο μου, λόγω των πολλών μαθημάτων χρειάζονται και πολλοί καθηγητές. Κυρίως για τα ατομικά μαθήματα, δηλαδή αυτά των οργάνων, δεν υπάρχουν αρκετοί καθηγητές ή κάποιες φορές δεν υπάρχουν ούτε μέχρι το Νοέμβριο. Και έτσι, τα παιδιά αυτά που οι καθηγητές τους δεν έχουν έρθει από την αρχή της χρονιάς, έχουν χάσει πάρα πολλά μαθήματα. Γι' αυτό συμμετέχουμε κάθε χρόνο στις κινητοποιήσεις, συνήθως μαζί με τη Συντονιστική Επιτροπή Μαθητών Αθήνας, για να ακουστούμε.

Θ.Α.: Είστε και οι δύο, μέλη των μαθητικών σας συμβουλίων. Το προηγούμενο διάστημα είδαμε ότι χιλιάδες μαθητές πήραν μέρος σε μεγάλες κινητοποιήσεις, κόντρα στην εικόνα ότι είστε «μια γενιά αδιάφορη». Αυτές είχαν μάλιστα και καλλιτεχνική μορφή σε πολλές περιπτώσεις...

Λ.Ε.Π.: Με αφορμή το Προεδρικό Διάταγμα και το έγκλημα στα Τέμπη κάναμε μουσικές και καλλιτεχνικές διαμαρτυρίες πολλές φορές, όπου μπάντες από τα μουσικά σχολεία ή σύνολα χορού από τα καλλιτεχνικά σχολεία παρουσιάστηκαν για πρώτη φορά.

Κ.Κ.: Το έγκλημα στα Τέμπη μας συγκλόνισε όπως και όλο τον κόσμο, τους εργαζομένους, τους φοιτητές. Δεν θα γινόταν να μην πάρουμε θέση γιατί θα μπορούσε να είναι μέσα σε αυτό το τρένο ο καθένας από εμάς, γιατί δολοφονήθηκαν αδέρφια μας φοιτητές, συμμαθητές μας για τα κέρδη των κυβερνήσεων, της εταιρείας. Ως καλλιτεχνικά σχολεία, αποφασίσαμε να κάνουμε μια καλλιτεχνική διαμαρτυρία εις μνήμην των νεκρών μας. Θέση πήραμε και μπροστά στο προεδρικό Διάταγμα 85, οργανώνοντας επίσης διαμαρτυρίες, συσπειρωθήκαμε με τους σπουδαστές των δραματικών σχολών και τους εργαζόμενους του χώρου. Είμαστε κόντρα στην υποβάθμιση της τέχνης, της παιδείας, της ζωής μας συνολικά. Θα είμαστε πάντα συσπειρωμένοι για να απαντάμε στο ερώτημα τα κέρδη τους ή οι ζωές μας. Θα φωνάζουμε: οι ζωές μας, τα δικαιώματά μας, όλοι εμείς.

Θ.Α.: Καταλαβαίνει κανείς, συζητώντας μαζί σας, ότι σας απασχολεί έντονα η κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα. Άραγε, η ενασχόλησή σας με την τέχνη παίζει ρόλο στο να ενδιαφέρεστε περισσότερο για τα κοινωνικά ζητήματα;

Λ.Ε.Π.: Ναι, απολύτως! Διότι μπαίνοντας σε αυτό το «τριπάκι» του «παίζω μουσική για να ζήσω» μπορεί κανείς να δει όλη την βαρβαρότητα αυτού του συστήματος αλλά και πόσο στο περιθώριο είναι όλος ο καλλιτεχνικός τομέας. Αλλά ακόμα και μόνο ερασιτεχνικά να παίζεις μουσική και να μην θέλεις να

βιοποριστείς από αυτό, καταλαβαίνει κάποιος πιο εύκολα τι γίνεται γύρω του.

Κ.Κ.: Ναι, κι εγώ πιστεύω ότι η ενασχόληση με την τέχνη συμβάλλει στην ευαισθητοποίηση του ανθρώπου. Ακριβώς επειδή τέχνη σημαίνει απεικόνιση της κοινωνίας, ένας καλλιτέχνης μέσω του αντικειμένου του, αυτόματα βλέπει πληθώρα πτυχών της κοινωνίας, έρχεται δηλαδή αντιμέτωπος με την παρατήρηση συνολικά των ανθρώπων, των κοινωνικών τάξεων, της εξέλιξης και της ιστορίας. Θα ήθελα να κάνω ξεκάθαρο βέβαια ότι η ευαισθητοποίηση δεν είναι προνόμιο των καλλιτεχνών, αφού και οι υπόλοιποι εργάτες μπορούν να καταλάβουν τι θα πει εκμετάλλευση, αδικία, φτώχεια . Αυτό που διαφοροποιείται στον καλλιτέχνη είναι ότι η παρατήρηση αυτών δεν αποτελεί δυνατότητα, αλλά υποχρέωση.

Θ.Α.: Εν τέλει, τι σημαίνει για εσάς η τέχνη;

Λ.Ε.Π.: Η μουσική για μένα είναι η πνοή μου. Είναι ο τρόπος όπου μπορώ να εκφραστώ. Παίζοντας μουσική ή ακόμα και ακούγοντάς την, μπορώ να ξεκουραστώ· να έχω μία διέξοδο από τα προβλήματα και την σαπίλα αυτού του συστήματος.

Κ.Κ.: Τέχνη για μένα σημαίνει αλήθεια. Είναι η δυνατότητα να συναντιέσαι με την ζωή, η καλλιτεχνική διαδρομή που κάνεις πάνω στα κοινωνικά ζητήματα, σε πανανθρώπινα θέματα και καταλήγει σε νέα ευρήματα. Τέχνη σημαίνει αγάπη για τον άνθρωπο, αγάπη για το σύνολο. Όταν είμαι πάνω στην σκηνή νιώθω μια ελευθερία, γιατί, αν και εκτίθεμαι, μπορώ να συνομιλώ με σκληρές, δύσκολες πτυχές του εαυτού μου, κρυμμένη πίσω από έναν ρόλο. Να συνομιλώ με σκληρά, δύσκολα θέματα της ζωής, κρυμμένα πίσω από ένα κείμενο. Νιώθω επίσης τυχερή γιατί είμαι μέρος μιας ομάδας που είναι παρούσα την δεδομένη στιγμή, στο καθορισμένο μέρος .

Θ.Α.: Ποια τα όνειρά σας για το μέλλον;

Λ.Ε.Π.: Το μεγαλύτερο μου όνειρο θα ήταν να μπορούσα να τραγουδάω ή να παίζω μουσική και να έχω μια σωστή ζωή. Δηλαδή να μπορώ να ζήσω μέσα από την τέχνη. Γιατί η μουσική ήταν και θα είναι για πάντα στη ζωή μου.

Κ.Κ.: Αυτό που θέλω για το μέλλον είναι οι άνθρωποι να σταματήσουν να συμβιβάζονται, να αντιληφθούν στην πράξη την αξία της αλληλεγγύης, να σκέφτονται περισσότερο για τη ζωή τους, να αγωνίζονται για αυτή.

[1] Από το τραγούδι «Έφηβα Γεράκια». Συνθέτης: Μικρούτσικος Θάνος, στιχουργός: Ιωάννου Οδυσσέας

[2] Τα σχόλια του Τρίτου, Μάνος Χατζιδάκις, εκδ. Εξάντας, 2007

Ακούστε το ηχητικό [εδώ](#)

